were excavated (Figs. 3–5). Only burial 2 could be dated more precisely, namely to the second half of the 5th–first half of the 6th century.

Vytautas Vingis

Kulautuvos kapinynas

2017 m. atlikti žvalgomieji tyrimai sklype Baltaragio g. 14, Virbaliūnų kaime (Kauno r., Batniavos sen.). Sklypas yra Kulautuvos kapinyno (UK 30288) V dalyje. Čia buvo pastatytas gyvenamasis namas prieš tai neatlikus archeologinių tyrimų. Siekiant įvertinti, kokia žala buvo padaryta archeologiniam paveldui, atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrimai. Ištirtos 4 perkasos – bendras 57,5 m² plotas (1 pav.).

Kulautuvos kapinynas bei neįtvirtinta senovės gyvenvietė aptikti 1986 m. (*KPC*, f. 30, ap. 1, b. 32). Paminklai lokalizuoti Nemuno ir Klevinės slėnyje, į ŠV nuo Kulautuvos. Per 1987 m. MMT ekspediciją žvalgant kapinyno teritoriją rasta dalis antkaklės trimitiniais galais, peilio apkalas, žalvarinė plokštelė ir kt. 1990–1991 m. kapinyną tyrinėjo VDKM (K. Rickevičiūtė). Ištirtas 425 m² plotas, rasti 8 griautiniai ir 2 degintiniai kapai, datuojami I–II a. (*ATL 1990 ir 1991 metais*, 1992, t. 1, p. 114–117). Tyrimų metu taip pat aptikta titnaginių dirbinių, datuojamų mezolitu ir neolitu.

1993, 1994 ir 1996 m. paminklo teritorijoje aptikti 5 sakraliniai lobiai (*ATL 1994 ir 1995 metais*, 1996, p. 365). Pirmajame rasti 3 pusapvaliai lydiniai, 5 tokių lydinių gabalai, žalvario lydinys, kabutis ir juostinė apyrankė. Likusiuose lobiuose rasta kapoto sidabro papuošalų. Lobiai datuojami XIV a. II puse. 1996 m. E. Ivanauskas atliko žvalgomuosius tyrimus lobių vietose.

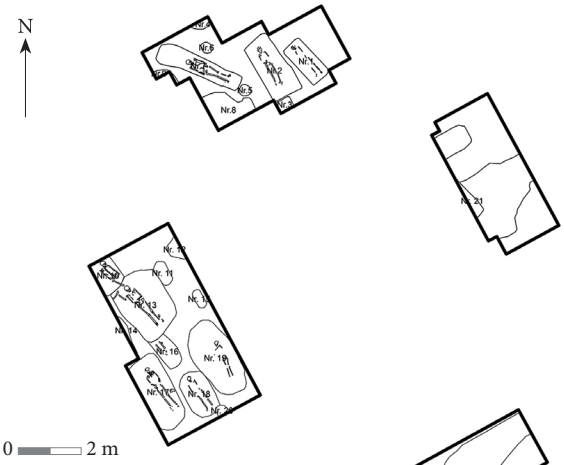

1 pav. Kulautuvos kapinyno teritorijos žvalgomųjų tyrimų situacijos planas. V. Vingio brėž.

Fig. 1. Situation plan of the evaluation on the grounds of Kulautuva Cemetery.

2 pav. Žalvarinė pasaginė segė aguoniniais galais. R. Bračiulienės nuotr.

Fig. 2. A bronze penannular brooch with poppy head terminals.

3 pav. Kapas 7. V. Vingio nuotr.

Fig. 3. Burial 7.

4 pav. Balnakilpė. R. Bračiulienės nuotr.

Fig. 4. A stirrup.

5 pav. Kapas 19. V. Vingio nuotr.

Fig. 5. Burial 19.

Ištirtas 500 m^2 dydžio plotas. Kasinėjant rasta radinių iš degintinių kapų, datuojamų X–XIV a. Aptiktus radinius tyrimų autorius priskyrė antrajam Kulautuvos kapinynui. Kapinyno PR dalyje buvo nustatyta mirusiųjų deginimo vieta (*ATL 1996 ir 1997 metais*, 1998, p. 453).

2016 m. U. Budvydas ištyrė 3 perkasas – iš viso 30 m^2 plotą. Tik dviejose (perkasos 1, 2; Baltaragio g. 5) aiškiai fiksuotas 10–55 cm storio kultūrinis sluoksnis – tamsiai pilkas maišytas smėlis. Jame aptikta keliolika buitinės keramikos fragmentų, būdingų XVII–XIX a. Tai žiestų puodų pakraštėliai, sienelės ir dugneliai. Dalis fragmentų dengti žalia glazūra. Šiame sluoksnyje taip pat aptikta apžiestų bei lipdytų puodų šukių, kurias būtų galima sieti su šalia esančiu X–XIV a. kapinynu bei neįtvirtinta gyvenviete. Išskirtas kultūrinio sluoksnio horizontas storiausias (55 cm) perkasoje 1. Jis po truputį plonėja Š, ŠR ir R kryptimis. Šalimais esančiame sklype (Baltaragio g. 7) jis jau nefiksuotas (*ATL 2016 metais*, 2017, p. 200–201). 2016 m. Baltaragio g. 12 sklype archeologinius žvalgomuosius tyrimus vykdė E. Simanavičiūtė. Buvo ištirtos dvi 5x2 m dydžio perkasos. Jose palaidojimų nerasta, tačiau armens sluoksnyje, kur armuo pereina į įžemį, surasta pavienių X–XV a. archeologinių radinių – keramikos šukelių. Perkasos ištirtos iki 60–70 cm gylio. 2017 m. A. Milius atliko detaliuosius tyrimus tarp sklypų Baltaragio g. 5 ir 10. Ištirtos 2 perkasos, iš viso 20 m^2 plotas. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio neaptikta, o perkasoje 2 rasta keletas pavienių XVII–XIX a. datuojamos keramikos fragmentų bei viena apžiesta keramikos šukė. 2017 m. gretimame sklype, Baltaragio g. 12, I. Sadauskas atliko detaliuosius tyrimus. Iš viso ištirtos 6 perkasos, bendras 173,4 m^2 plotas. Vientiso archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio, palaidojimų ar struktūrų neaptikta, tačiau viršutiniame armens sluoksnyje aptikta pavienių XVII–XIX a. datuojamos keramikos fragmentų, žalvarinis žiedas.

Perkasoje 1, po 5 cm velėnos sluoksniu rastas 20–50 cm storio armens sluoksnis, kuriame aptikta žalvarinių dirbinių (įvairių tipų segių (2 pav.), juostinių apyrankių ir jų fragmentų, įvijų, juostinių ir įvijinių žiedų ir jų dalių). 40–55 cm gylyje nuo žemės paviršiaus perkasoje pasiektas įžemis – smulkios frakcijos geltonas smėlis. Įžemyje, 40–55 cm gylyje nuo žemės paviršiaus išryškėjo 4 kapų duobių kontūrai. Kapų 2 ir 7 didžioji dalis pateko į perkasą, todėl, siekiant juos visiškai atidengti, perkasoje papildomai buvo tiriamos 4 išpjovos. Perkasoje

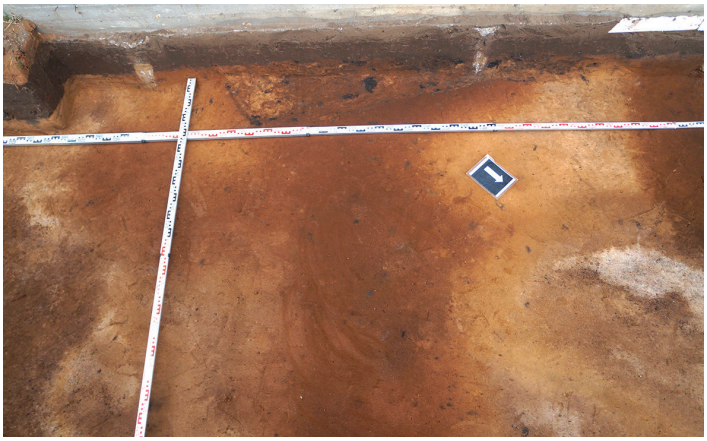

6 pav. Kapas 21. V. Vingio nuotr.

Fig. 6. Burial 21.

surasti ir ištirti 3 griautiniai bei 2 degintiniai kapai. Mirusieji buvo palaidoti mediniuose karstuose (kai kurių išlikę kontūrai), kapus orientuojant PR–ŠV, R–V kryptimis. Atlikus antropologinius tyrimus (tyrimus atliko J. Kozakaitė) nustatyta, jog perkasoje aptiktuose kapuose buvo palaidoti du vyrai, vienas vaikas, dviejų mirusiųjų lytis nenustatyta. *Kapas 7* (3 pav.) dvigubas, jame buvo palaidotas 20–25 m. vyras ir vaikas. Mirusieji laidoti su įkapėmis. *Kape 1* rastas peilis, įvijinis žiedas praplatinta priekine dalimi, neidentifikuoto tipo pasaginės segės liežuvėlis ir neaiškios paskirties geležinis dirbinys. *Kape 2* rastas peilis, ant jo buvo padėtas Vytauto denaras, po blauzda buvo skilęs apžiestas puodas. Kape 7 rasta diržo sagtis ir diržo kutas, aptikta apyrankių / žiedo fragmentų, Vytauto denaras.

Perkasoje 2, po 5 cm velėnos sluoksniu rastas 15–70 cm storio armens sluoksnis, kuriame aptikta žalvarinių dirbinių (segė, apyrankės dalis, juostinis žiedas, 2 įvijiniai žiedai, įvijos, žalvarinė juostelė, smeigtuko kryžine galvute fragmentas), degintų kauliukų, po perkasą pasklidusių žirgo kaulų bei aprangos dalių (4 pav.). 55–65 cm gylyje nuo žemės paviršiaus pasiektas įžemis, kuriame išryškėjo 8 griautinių kapų duobių kontūrai, didžioji jų dalis pateko į perkasą. Siekiant juos visiškai atidengti, perkasoje papildomai tirtos 3 išpjovos. Mirusieji laidoti mediniuose karstuose (kai kurių išlikę kontūrai), kapus orientuojant PR–ŠV kryptimi. Atlikus antropologinius tyrimus nustatyta, jog perkasoje aptiktuose kapuose buvo palaidotos dvi moterys, vienas vyras, du vaikai, 3 mirusiųjų lytis nenustatyta. Mirusieji laidoti su įkapėmis. *Kape 10* rastas apyrankės fragmentas. *Kape 18* galvos srityje rasta odinė piniginė-kapšelis. Jame buvo 2 Aleksandro denarai. *Kape 19* po blauzda – pėdos kaulais rastas apžiesto puodo fragmentas, taip pat aptikti du juostiniai žiedai, vienas iš jų ornamentuotas, Vytauto denaras, peilis ir plokštelinė segė (5 pav.).

Perkasoje 3, po 5 cm velėnos sluoksniu rastas 15–30 cm storio armens sluoksnis. 35–45 cm gylyje nuo žemės paviršiaus pasiektas įžemis – smulkios frakcijos geltonas smėlis. Įžemyje išryškėjo 5 m ilgio, 80–145 cm storio ir 1,4–1,6 m gylio XXI a. perkasimas. Kapų perkasoje neaptikta.

Perkasoje 4, po 5 cm velėnos sluoksniu rastas 30–35 cm storio armens sluoksnis,

kuriame rasta keletas degintų kauliukų, 2 žalvarinės įvijos, žiestų molinių indų smulkių šukelių, titnago nuoskala. 50–55 cm gylyje nuo žemės paviršiaus aptiktas įžemis – smulkios frakcijos smėlis su žvyro linzėmis. Siekiant visiškai atidengti į perkasą patekusias dėmes, tirta papildoma išpjova. Ištyrus išpjovą, palei namo pamatą, įžemyje atidengta *kapo 21* duobė (6 pav.). Į perkasą patekusi kapo duobė – 2,05 m ilgio, 5–35 cm pločio. Kapo duobės užpildas – degėsinga žemė su smėliu. Kapas orientuotas PR–ŠV kryptimi. Jo centrinėje dalyje buvo matyti gręžtinis namo pamato polis. Kapas netirtas, nes didžioji jo dalis pateko po pastatu.

Archeologinių tyrimų metu sklype Baltaragio g. 14, Virbaliūnų kaime aptikta 19 griautinių ir 2 degintiniai kapai, iš jų iki galo ištirta 11 griautinių ir 2 degintiniai kapai. Kapai su įkapėmis datuojami XIV a. pabaiga – XVI a. I puse.

Kulautuva Cemetery

In 2017, a field evaluation was conducted in the vicinity of Kulautuva Cemetery (Kaunas District, Central Lithuania) in order to evaluate what harm was done to the archaeological heritage during unsanctioned construction work. Four trenches with extensions (a total of 57.5 m^2) were excavated (Fig. 1) and 328 finds discovered: bronze and silver brooches (Fig. 2), bracelets, rings, potsherds, coil beads, silver coins, and horse harness elements (Fig. 4). 21 burials (Figs. 3, 5, 6): 19 inhumations and 2 cremations were found in trenches 1, 2, and 4. Eleven inhumations and two cremations were fully excavated. The greater part of the other burials fell outside the trench boundaries and so they were not investigated. The burials with grave goods date to the late 14th–first half of the 16th century.

Donatas Zubrickas

Palangos kapinyno tyrimai 2016 m.

2016 m. atlikti detalieji tyrimai Palangoje, L. Vaineikio g. 27 sklype, rekonstruojamo gyvenamojo namo vietoje. Minėtas sklypas patenka į Palangos kapinyno (UK 1808) teritoriją. Apie šį romėniškojo periodo Palangos kapinyną yra žinoma iš 1962 m. A. Tautavičiaus tyrimų (*LIIR*, f. 1, b. 181, p. 2–4). Pagal tuo metu surinktus vietos gyventojų liudijimus, dar 1938 m. kasant bulviarūsį tuo metu buvusiose kopose akmenų rato viduryje rasta žmogaus ir arklio kaulų, o prie jų – įvairių metalinių daiktų ir akmeninis (?) puodelis su monetomis. Kaip pažymi A. Tautavičius, anot gyventojų pasakojimų, buvusiose kopose, kaip aukštesnėje vietoje kelis dešimtmečius buvo kasami bulviarūsiai, tačiau apie radinius daugiau duomenų nėra. Vaikai, rausdamiesi smėlyje, rasdavę įvairiausių geležinių ir žalvarinių daiktų, kurie išsimėtę. Iš vaikų gautas tik vienas stambus geležinis įmovinis ietigalis su briauna. Kai kur aikštės P–PR dalyje dar matėsi pavienių stambių akmenų ir spėta, kad čia yra buvęs II–IV a. kapinynas. Kaip pažymėjo A. Tautavičius, sprendžiant pagal pasakojimus ir matomus akmenis bei išlikusius radinius, mirusieji buvo laidojami nedeginti ir greičiausiai kapai buvo apdedami akmenimis (*LIIR*, f. 1, b. 181, p. 3).

Tais pačiais 1962 m. A. Tautavičius atliko vienintelius iki 2016 m. archeologinius tyrimus kapinyno teritorijoje. Jų metu buvo ištirtos 9 perkasos, aptikta 19 kapų bei kitų suardyto kapinyno pėdsakų, t. y. spėtinų kapų duobių, pavienių radinių, pavienių akmenų bei jų sankaupų.

2016 m. 3 perkasomis buvo ištirtas bendras apie 87,5 m^2 dydžio plotas. Tyrimai vykdyti